

---

EURÓPAI UNIÓ

---

A hónap eseményei  
az EU bel- és igazságügyi együttműködése terén  
(március)

BELGA–MAGYAR KEZDEMÉNYEZÉS AZ ILLEGÁLIS SZEMÉTSZÁLLÍTÁS ELLENI HATÉKONYABB RENDŐRI FELLÉPÉS ÉRDEKÉBEN. A belga–magyar kezdeményezésre 2009 novemberében induló Augias-program az illegális szemétszállítás elleni küzdelemre készíti fel a terepen dolgozó rendőröket. Célja, hogy gyakorlati eszközöket adjon a közúti, vasúti és vízi útvonalakon történő, hatékonyabb és hatásosabb rendőri ellenőrzésekhez, fellépésekhez. Emellett a program során összegyűjtött adatok segítségével pontos képet alkothatunk a szemétszállítási helyzetről Európában.

A projekt 18 hónapjában a résztvevő szakemberek kidolgozták azokat az alapidokumentumokat, amelyek a jövőben segíthetik a terepen dolgozó rendőrök munkáját: kézikönyvet, zsebkézikönyvet (amely lényegében egy fotótár), valamint az információáramlást megkönnyítő formanyomtatványt. Ezeket a termékeket élesben a 2010 októberében tartott nemzetközi operatív akcióhéten a résztvevő 19 uniós tagállam rendészeti szerveinek képviselői a gyakorlatban ki is próbálhatták (ideértve az úgynevezett zöldhatóságot is).

A projektet lezáró szemináriumra március 24–25-én Budapesten került sor az uniós tagállamok, a Cepol és az Europol részvételével, ahol bemutatták a 2010. októberi operatív akció eredményeit. A szeminárium egyik fontos eredménye, hogy az Augias-projekt folytatásaként a közeljövőben megalakul a környezet elleni bűncselekményekkel foglalkozó hálózat (Environmental Crime Network, EnviCrimeNet). Az EnviCrimeNet formális létrehozására a magyar elnökség alatt, a tanács rendészeti együttműködési munkacsoportja keretében kerül sor. Ez a hálózat olyan informális európai szakértői platform lesz, amelynek célja a környezetet károsító bűncselekményekre vonatkozó adatok áramlásának elősegítése és a közös akciók koordinációja. Számos tagország elkötelezte magát a program folytatása mellett, és a szemináriumon jelezték, készek aktívan részt venni az EnviCrimeNet munkájában.

JAVASLAT A SCHENGENI HATÁR-ELLENŐRZÉSI KÓDEX ÉS A SCHENGENI MEGÁLLAPODÁS VÉGREHAJTÁSÁRÓL SZÓLÓ EGYEZMÉNY MÓDOSÍTÁSÁRA. Az Európai Bizottság március 10-én nyújtotta be javaslatát a személyek határátlépésére

irányadó szabályok közösségi kódexének (schengeni határ-ellenőrzési kódex) létrehozásáról szóló 562/2006/EK (2006. március 15.) európai parlamenti és tanácsi rendelet és a schengeni megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény módosításáról. A javaslat célja egyrészt a schengeni határ-ellenőrzési kódex kiigazítása, technikai jellegű módosítása a hatálybalépése óta eltelt négy év gyakorlati tapasztalatai tükrében, másrészt a felismert hiányosságok kezelése. A javaslat kidolgozásánál a bizottság figyelembe vette a schengeni értékelések eredményeit, az egyes tagállamoktól kapott visszajelzéseket, a COM(2009) 489. számú jelentésében leírtakat\*, valamint a visszatérési irányelvet, a biometrikus úti okmányokra vonatkozó szabályokat és a vízumkódex hatálybalépését. A javaslat tartalmazza továbbá a schengeni megállapodás végrehajtásáról szóló 1985. június 14-i egyezmény néhány szorosan kapcsolódó módosítását is. A javaslat szakértői szintű tárgyalása a tanács határok-munkacsoportjában még ebben a fél évben megkezdődik.

POSEIDON LAND 2011 – KÖZÖS MŰVELET A GÖRÖG–TÖRÖK SZÁRAZFÖLDI HATÁRON. Március 2-án véget ért a görög–török határon a Rabbit bevetése, helyét a görög hatóságoknak nyújtott műveleti támogatásban a Poseidon szárazföldi közös művelet veszi át, amelynek célja, hogy megteremtse a folytonosságot a Görögországra nehezedő illegális migrációs nyomás kezelésében, egyebek között a következők által:

- a zöldhatár fokozott ellenőrzése, a schengeni határ-ellenőrzési kódex végrehajtásának javítása;
- a hamis okmányok felfedését célzó határellenőrzés minőségi standardjainak javítása, a határellenőrzés szigorítása a túltartózkodók és az illegális munkások kiszűrése érdekében;
- az ellenőrzések támogatása a járművekben, csomagterben elrejtett személyek felfedése érdekében, e célból fokozott gyakorlati együttműködés a vámhatósággal;
- az illegális migránsok és az embercsempészek meghallgatásának hatékonnyabbá tétele a használt útvonalak és elkövetési módok azonosítása, valamint az embercsempész hálózatokra vonatkozó felderítési információk gyűjtése és a nemzeti nyomozások támogatása érdekében;
- a görög hatóságok támogatása az alapos ellenőrzésben.

---

\* Jelentés az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az 562/2006/EK rendelet 10. és 11. cikkével összhangban történő bélyegzésről szóló rendelkezések működéséről.

A Rabbit 2010. november 2. és 2011. március 2. közötti bevetése révén sikerült a helyzetet stabilizálni, és az érintett határszakaszokon fokozatosan csökkenteni az illegálisan érkező migránsok számát. 2010 októberében 7607 illegális belépőt fedtek fel, ez a szám a Rabbit bevetésének végére hetvenöt százalékkal csökkent (1632 illegális határátlépő 2011 februárjában).

A Poseidon Land 2011 a görög–török szárazföldi határon veszi át a Rabbit helyét ez év végéig, de a műveletet kiterjesztik a Bulgária és Törökország közötti külső szárazföldi határszakaszokra is. A Törökországgal való együttműködés a művelet sikere érdekében kiemelt fontosságú, ezért már a Rabbit bevetése kapcsán politikai és műveleti szintű egyeztetésekre került sor, amelyek most folytatódnak. Az Európai Unió reméli, hogy rövid távon pozitív eredményeket sikerül elérni az együttműködésben: a határ mindkét oldalán kapcsolattartó pontok felállítása, a török hatóságok által végzett ellenőrzés fokozása, megerősített határon átnyúló rendőri együttműködés az embercsempész és emberkereskedelmi bűnszervezetek elleni harcban, a migránsok figyelmének felhívása az illegális migrációval összefüggő veszélyekre.

ÚJ IRÁNYELV AZ EMBERKERESKEDELEM ELLENI KÜZDELEMRŐL. A tanács március 21-én elfogadta az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló új irányelvet, amely a jelenlegi uniós szabályozás helyébe lép (2002/629/IB kerethatározat). Ezzel sikeresen lezárult a csaknem egy éve, 2010. március 29-én benyújtott bizottsági javaslat tárgyalása. Az irányelv átültetésére két év áll a tagállamok rendelkezésére. Dánia és az Egyesült Királyság nem alkalmazza az irányelvet.

Az új, áldozatközpontú irányelv elfogadása fontos lépés az átfogó, hatékonyabb emberkereskedelem elleni európai fellépés irányába. Fontosabb rendelkezései:

- A *büntetőjogi* rendelkezések harmonizálják az emberkereskedelem definícióját, a súlyosbító körülményeket, a büntetési tételeket, és kimondják azt az alapelvet, hogy az áldozatok a jogellenes cselekményekért (például hamis okmányok használata) nem büntethetők.
- Az uniós állampolgár elkövetőket a más országokban elkövetett bűncselekményekért is felelősségre lehet vonni, és a *büntetőeljáráásban* a szervezett bűnözés elleni küzdelemben szokásosan használt nyomozati eszközöket is igénybe lehet venni (például lehallgatás).
- A másodlagos viktimizáció megelőzése érdekében az irányelv különleges bánásmódot ír elő a *különösen sebezhető áldozatok* tekintetében, így például nem alkalmazható a vádlottal való szembesítés és a magánéletre vonatko-

- zó kérdések feltevése, nem ismételtethető feleslegesen a tanúvallomás, az áldozat rendőri védelmet és a kártalanítási igényének érvényesítése érdekében jogi segítséget kap. A gyermekeket további speciális rendelkezések védik.
- Az *áldozatsegítés* kiterjed az áldozatok korai felismerését és segítségét célzó, a rendőrök és a civilszervezetek közötti együttműködésen alapuló nemzeti mechanizmusok működtetésére, ideértve a menedékházak fenntartását, az orvosi és pszichológiai segítségnyújtást, a tájékoztatást és a tolmácsolást. A segítségnyújtás a büntetőeljárás előtt, alatt és után is megilleti.
  - A *megelőzés* érdekében olyan intézkedések kerültek az irányelvbe, mint az emberkereskedelmet tápláló kereslet visszaszorítása, figyelemfelhívás, az áldozatokkal esetlegesen kapcsolatba kerülő tisztviselők képzése, a lehetséges áldozatok figyelmeztetése.
  - Az *irányelv végrehajtásának ellenőrzéséről* az erre kijelölt nemzeti rapportörök, független szervek gondoskodnak, ezek egyúttal a kormányzat mellett tanácsadóként is működnek az emberkereskedelem elleni küzdelemben.

Az új irányelv megjelenése mellett a magyar elnökség fontos lépéseket tett a belügyi együttműködés keretében is. Még szeptemberben elindítottunk egy saját kezdeményezést, amely elsősorban a nem szexuális célú kizsákmányolásra, vagy az emberkereskedelem új formáira fókuszál. Kérdőívet köröztettünk a tagállamok között, ebben arra a kérdésre kerestük a választ, hogy milyen mértékben és milyen eszközök segítségével foglalkoznak jelenleg a tagállamok a nem szexuális célú kizsákmányoló emberkereskedelem elleni harccal. Kezdeményezésünk célja az emberkereskedelem szexuális kizsákmányoláson kívüli területére történő közvetlen figyelemfelhívás volt, illetve a tagállamok szabályozási és intézményrendszerének összehasonlítása és az előforduló tapasztalatok megosztása. A kezdeményezésünk előterjesztésekor ügyelnünk kellett arra, hogy az Európai Bizottság ne érezze úgy, átfedés jön létre a készülő bizottsági stratégiával, amely valószínűleg 2012 elejére várható, de az elemzés során feltárt hasznos ötletek hozzáadott értékkel bírnak. Kiemelt érdek, hogy az unió és tagállamai ne párhuzamosan, hanem egymással együttműködve legyenek képesek felvenni a harcot az emberkereskedelemmel. A 27 tagállamból 26 válaszolt a kérdőívre, ami remek eredmény, és lehetővé tette számunkra, hogy átfogó képet kapjunk a jelenlegi helyzetről. Az elemzés eredményei alapján, illetve az április 4–5-én az ezeket megvitató magyarországi helyszínen megrendezett szemináriumon elhangzottak fényében a magyar elnökség ajánlásokat dolgozott ki, ezt tanácsi következtetések formájában remélhetőleg a tanács is elfogadja majd júniusban.

## EURÓPAI UNIÓ

---

Az EURÓPAI UNIÓ–EGYESÜLT ÁLLAMOK KÖZÖTTI TFTP-MEGÁLLAPODÁS ELSŐ FELÜLVIZSGÁLATA. Az Európai Bizottság delegációja és tagállami adatvédelmi szakértők még február végén az Egyesült Államokba utaztak annak érdekében, hogy sort kerítsenek a megállapodás működésének első féléves felülvizsgálatára. Megállapították, hogy a megállapodás alapvetően jól működik, de számos tényező miatt mégsem lehetünk teljesen elégedettek az eredménnyel. A felülvizsgálatot végző delegáció minősített iratok alapján értékelte a belső folyamatokat, így ezekről részletes beszámoló összeállítására nem kerülhetett sor. A legnagyobb aggodalmat azonban mégsem ez okozza, hanem az Europol szerepe a megállapodás végrehajtásában. A megállapodás megkötésekor ugyanis garanciális elemként beépítették, hogy az Europol feladata lesz az adatkérési kérelmek jóváhagyása, ő maga azonban nem tekinthet be a továbbításra kerülő adatokba, így a kérelem jóváhagyásakor alapvetően csak az amerikai féltől – gyakran szóban – kapott információra támaszkodhatnak, ez felügyeleti szempontból nehezen nyomon követhető. A jelentésben megfogalmazott ajánlások figyelembevételével tehát van még min javítani. A jelentés nyilvános, a bizottság honlapján elérhető.

Összeállította: Asztalos Erika és Szabó Adrienn